

Якщо паливний мазут потрапить до поверхневих вод, то спочатку в силу своєї низької щільності він виштовхується з води та спливає на поверхню. Він поширюється по поверхні у вигляді тонкої плівки, яка потім розривається, перетворюється в дрібні крапельки і згодом руйнується. Багато хімічних речовин навпаки розчиняються у воді й назавжди змінюють усі її властивості.

При загоранні небезпечних вантажів виділяються отруйні гази. Багато речовин у пароподібному стані створюють зони високого тиску. Це призводить до поширення отруйних газів у повітрі навколо зони високого тиску. Речовини можуть стати в такому випадку загрозою для навколишньої місцевості.

Запитання для самоконтролю

1. Визначте, на які класи поділяються небезпечні вантажі під час їх перевезення автомобільним транспортом?
2. Які небезпечні властивості очікуються від газів під час їх перевезення автомобільним транспортом?
3. В якій частині ДОПНВ викладені вимоги до класифікації небезпечних вантажів?
4. В яких підрозділах ДОПНВ наведені переліки узагальнених позицій, конкретних та загальних позицій «н.з.к»?
5. Які види переліків небезпечних вантажів наведені в ДОПНВ та в якій частині ДОПНВ вони містяться?
6. Які небезпечні властивості мають пірофорні речовини та до якого класу небезпечних вантажів вони відносяться?
7. Чи може газ класу 2 залежно від його небезпечних властивостей одночасно мати види небезпеки, що позначаються буквами AF?
8. До якого класу небезпечних вантажів відносяться рідкі десенсибілізовані вибухові речовини??
9. До якого класу небезпечних вантажів відноситься легкозаймиста рідина з температурою спалаху $+35^{\circ}\text{C}$, що перевозиться в нагрітому стані при температурі $+150^{\circ}\text{C}$?

Рекомендована література

1. Закон України «Про перевезення небезпечних вантажів».
2. Європейська угода про міжнародне дорожнє перевезення небезпечних вантажів з діючими Додатками А та В до неї.
3. Рекомендації ООН з перевезення небезпечних вантажів. Типові правила.
4. Правила дорожнього перевезення небезпечних вантажів, затверджені наказом МВС України від 26.07.2004 № 822.
5. Правила безпеки та порядок ліквідації наслідків аварійних ситуацій з небезпечними вантажами при перевезенні їх залізничним транспортом, затверджені наказом Міністерства транспорту України від 16.10.2000 № 567.
6. ДСТУ 4500–3: 2006 Вантажі небезпечні. Класифікація.

Тема 3

Перевізні документи

- 3.1. Загальні відомості про перевізні документи під час перевезення небезпечних вантажів
- 3.2. Товаро-транспортний документ
- 3.3. Узгодження маршруту дорожнього перевезення небезпечного вантажу
- 3.4. ДОПНВ-свідоцтво про підготовку водіїв транспортних засобів, що перевозять небезпечні вантажі
- 3.5. Письмові інструкції
- 3.6. Свідоцтво про допущення транспортних засобів до перевезення визначених небезпечних вантажів
- 3.7. Свідоцтво про завантаження контейнера
- 3.8. Посвідчення особи із фотокарткою
- 3.9. Відповідне відвантажувальне найменування

Газ — речовина (суміш речовин), що за температури 50°C має тиск пари вищий ніж 300 кПа або є повністю газоподібна за температури 20°C і нормального тиску 101,3 кПа.

Група упаковки — група, до якої можуть бути віднесені деякі речовини залежно від ступеня небезпеки, яким вони характеризуються.

Групи упаковки мають такі значення:

- група упаковки I — речовини з високим ступенем небезпеки;
- група упаковки II — речовини із середнім ступенем небезпеки;
- група упаковки III — речовини з низьким ступенем небезпеки.

Детонація — процес поширення з надзвуковою швидкістю зони швидкої екзотермічної хімічної реакції, яка виникає за фронтом ударної хвилі.

Закритий контейнер — контейнер із суцільною оболонкою, який має жорсткий дах, жорсткі бокові та торцеві стінки і днище. Цей термін включає контейнер з дахом, що здатен відкриватися та який може бути закритим під час перевезення.

Закритий транспортний засіб — транспортний засіб з кузовом, що може закриватися.

Знімна цистерна — будь-яка цистерна за винятком вбудованої (переносна цистерна, контейнер-цистерна чи елемент транспортного засобу-батареї або багатоеlementного газового контейнера) місткістю понад 450 л, яка призначена для перевезення вантажів без перевантаження та зазвичай підлягає обробці тільки в порожньому стані.

Ідентифікація небезпечного вантажу — позначення небезпечного вантажу серійним номером ООН і відповідним відвантажувальним найменуванням з метою забезпечення безпеки його транспортування.

Ініціювальна вибухова речовина — вибухова речовина, яка має дуже високу чутливість до нагрівання, удару чи тертя й здатна, навіть за дуже малої кількості, детонувати або дуже швидко згорати.

Ініціювання — порушення ланцюгової хімічної реакції у результаті зовнішнього впливу на систему (удару, іскри, тертя, тощо).

ПРИМІТКА. Під ініціюванням розуміють, зокрема, порушення детонації вибухової речовини за допомогою вибуху невеликої кількості ініціювальної вибухової речовини.

Контейнер — предмет транспортного обладнання (клітка чи інший подібний пристрій), який:

- а) призначений для багаторазового використання та має постійне призначення;
- б) спеціально сконструйований для полегшення перевезення вантажів одним або кількома видами транспорту без проміжного перевантаження вантажів;
- в) обладнаний пристроями, що полегшують його закріплення та перевантаження з одного транспортного засобу на інший;
- г) сконструйований таким чином, щоб його можна було легко завантажувати та розвантажувати.

Контейнер середньої вантажопідйомності для масових вантажів — жорстка чи м'яка переносна тара, яка:

- а) має місткість:
  - не більше 3,0 м³ (3000 л) для твердих речовин та рідин груп упаковки II та III;
  - не більше 1,5 м³ для твердих речовин групи упаковки I, коли використовуються м'які, жорсткі пластмасові, складені, картонні чи дерев'яні контейнери середньої вантажопідйомності для масових вантажів;
  - не більше 3,0 м³ для твердих речовин групи упаковки I, коли використовуються металеві контейнери середньої вантажопідйомності для масових вантажів;
  - не більше 3,0 м³ для радіоактивного матеріалу 7-го класу небезпеки;
- б) призначена для механізованого завантаження, перевантаження та розвантаження;
- в) витримує навантаження, які виникають при технологічних вантажно-розвантажувальних операціях та перевезенні.

Контейнер-цистерна — предмет транспортного обладнання, що відповідає терміну «контейнер», складається з корпусу й елементів